

AGRONOMISCH HISTORISCH JAARBOEK

VIJFDE DEEL

UITGAVE VAN DE
STUDIEKRING VOOR DE
GESCHIEDENIS VAN DE LANDBOUW

Afdeling van het Nederlandsch Genootschap voor Landbouwwetenschap
Opgericht 22 Maart 1939 op initiatief van Dr Ir W. A. J. Oosting

1951

H. VEENMAN & ZONEN · WAGENINGEN

I N H O U D

1. Inhoudsopgave.
2. Bestuur.
3. Inleiding.
4. Verkort Verslag over 1949 en 1950.¹⁾
5. De overdrukken.
 - a. Mej. Dr A. W. Vlam — De kadastrale archieven en hun betekenis voor de bodemkundige.
 - b. Dr T. S. Jansma — Bijdrage tot de agrarische geschiedenis van Texel, voornamelijk in de zestiende eeuw.
 - c. Dr J. van Wijk — Geschiedenis van de Landbouwstatistiek in Nederland in de 19e eeuw.
 - d. Dr J. M. G. van der Poel — Enige mededelingen over de negotiatie „Land is zeker bezit”.

Bestuur:

	Jaar van aftreden
Prof. Dr B. H. Slicher van Bath, Groningen, Voorzitter	1956
Ir J. A. van der Loeff, Groningen, Radesingel 35, Secretaris	1953
Mr J. Baert, Amsterdam	1951
Prof. Dr Ir C. H. Edelman, Wageningen	1952
Prof. Ir W. J. Dewez, Wageningen	1954
Dr J. M. G. van der Poel, Groningen	1955
N. G. Addens, Bellingwolde	1957

I N L E I D I N G

Hierbij verschijnt het vijfde Agronomisch-Historische Jaarboek. De vorige verschenen in 1940, 1943, 1947 en 1949.

Ook nu bevat het een aantal overdrukken van artikelen uit het Landbouwkundig Tijdschrift, waarvan een deel verslagen zijn van voordrachten, welke vanwege de studiekring werden gehouden.

Namens het Bestuur,
De Secretaris,
Ir J. A. van der Loeff.

Groningen, April 1951

¹⁾ De volledige verslagen zijn aan de leden en donateurs toegezonden; voor belangstellenden zijn daarvan nog enkele exemplaren beschikbaar.

VERKORT VERSLAG

VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE STUDIEKRING VOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE LANDBOUW OVER DE JAREN 1949 EN 1950

Het jaar 1949 begon met een ledenvergadering te Utrecht op 19 Maart ter gelegenheid van het Tienjarig bestaan van de Studiekring (22 Maart 1939). Dr T. S. Jansma te Rotterdam hield een voordracht over: „Iets uit de agrarische geschiedenis van Texel, voornamelijk gedurende de 16e eeuw”. In dezelfde vergadering werd Mr J. M. G. van der Poel als bestuurslid gekozen in plaats van de heer A. H. G. van Arkel.

In Mei werd het Vierde deel van het Agronomisch-Historisch Jaarboek uitgegeven.

Ingevolge een wens van de ledenvergadering van Maart 1949 werd door de secretaris een enquête ingesteld naar de mogelijkheid tot samenwerking met regionale organisaties, die zich bezighouden met de studie van de geschiedenis. Contact werd verkregen met enige organisaties, waarvan er enkele hun publicaties zonden in ruil voor de onze. (Mede tengevolge van later ontvangen aanvullingen is thans een vrijwel volledige lijst dezer organisaties in ons bezit).

In Augustus ontving het bestuur een uitnodiging tot bijwoning van een vergadering met het bestuur van het Ned. Genootschap voor Landbouwwetenschap en de besturen van de andere studiekringen en de verschillende commissies van het Genootschap met het doel tot een nauwere samenwerking te geraken. Deze vergadering had plaats op 14 October 1949. Voorgesteld werd toen de voorzitters der kringen in het Bestuur van het Genootschap op te nemen als adviserende leden en de secretarissen der kringen als hun plaatsvervangers. Het aldus uitgebreide bestuur zou dan 4 à 5 maal per jaar vergaderen ter bespreking van de algemene aangelegenheden van het Genootschap en de meer bijzondere der kringen en commissies.

Kon in de ledenvergadering van 19 Maart 1949 de Voorzitter reeds iets mededelen over het toen juist enkele dagen te voren te Groningen genomen besluit tot het in leven roepen van een Ned. Agronomisch-Historisch Instituut, dat de daadwerkelijke beoefening der Landbouwgeschiedenis hier te lande nieuwe perspectieven zou kunnen openen. Op 24 Juni 1949 had de stichting van dit Instituut plaats door de Vereniging voor Hoger Landbouwwonderwijs te Groningen. Ingevolge het aan de kring bij artikel 5 lid K der stichtingsacte toegekende recht werd de heer N. G. Addens als lid in het Algemeen Bestuur dezer Stichting benoemd.

Op 17 December 1949 werd te Utrecht in het Universiteitsgebouw de jaarlijkse ledenvergadering gehouden, waarin in plaats van de heer N. G. Addens Prof. Dr B. H. Slicher van Bath als bestuurslid gekozen werd. Prof. Ir W. J. Dewez hield in deze vergadering een voordracht over: „Landbouw in een kleistreek rond 1750”.

In 1950 werd eerst het in 1949 gereed gekomen tweede deel van de Agronomisch-Historische Bijdragen, de studie van Dr J. M. G. van der Poel: „Heren en Boeren” verspreid, een studie over de commissiën van landbouw (1805—1851)”, overdruk van het proefschrift van genoemde schrijver.

In de 15e Ned. Landbouwweek werd vanwege de Studiekring door Dr J. M. G. van der Poel een voordracht gehouden over: „De negotiatie „Land is zeker bezit”. Deze voordracht is in het Landbouwkundig Tijdschrift gepubliceerd (62(1950)815—826) en is in dit jaarboek opgenomen.

Met het Bestuur van het Ned. Genootschap voor Landbouwweten-

schap werd enige malen vergaderd ter bespreking van verschillende algemene zaken.

Van het Fonds ten behoeve van de Landbouw in de Provincie Groningen, het Harmanus Simon Kammingafonds en de Groninger Maatschappij van Landbouw werden subsidies ontvangen voor de uitgave van het derde deel van de Agronomisch-Historische Bijdragen, een studie van de heer N. G. Addens over: „De vraagpunten van de Groninger Maatschappij van Landbouw”. Deze studie verscheen eind December 1950 in de vorm van een boekwerk van ruim 450 bladzijden. Ingevolge een besluit van de ledenvergadering van 17 December 1949 werd een enquête ingesteld naar de wijze waarop en de middelen waarmede bij het Middelbaar en Lager Land- en Tuinbouwonderwijs aandacht wordt geschonken aan de geschiedenis van land- en tuinbouw. Een rondschrijven met vragenlijst werd daarvoor gezonden aan een groot aantal inrichtingen voor genoemd onderwijs en aan enige Volkshogescholen, benevens aan diverse Land- en Tuinbouworganisaties, die zich eveneens met dergelijk onderwijs bezig houden, o.a. in de vorm van kader- en ontwikkelingscursussen. Een naar aanleiding van de ontvangen gegevens opgemaakt rapport werd besproken in de bestuursvergadering van 23 September 1950 en na voorzien te zijn van de nodig geachte veranderingen en aanvullingen aan de leden aangeboden, waarna het in de ledenvergadering van 14 December 1950 te Arnhem behandeld werd en aanleiding gaf tot een uitgebreide gedachtenwisseling en tot benoeming van een commissie om dit onderwerp nog eens nader onder de ogen te zien.

In deze ledenvergadering werd tevens in plaats van Dr Ir M. J. Boerendonk de heer N. G. Addens tot bestuurslid gekozen.

Verder werd besloten: 1. In 1951 een zomervergadering te houden samen met het Limburgs Geschiedkundig en Oudheidkundig Genootschap, 2. samen te werken met de nieuwe Studiekring voor het Taalgebruik in de Landbouw van het Ned. Genootschap voor Landbouwwetenschap, 3. de sinds 1946 bestaande Commissie voor Bibliographie op te heffen, daar de directeur van het Ned. Agronomisch-Historisch Instituut de samenstelling van een bibliographie voor de Geschiedenis van de Landbouw op zich heeft genomen.

In dezelfde vergadering hield Prof. Dr J. F. Niermeyer een voordracht over: Pachtcontracten in de 14e eeuw in de Meijerij, en de heer N. G. Addens over de „Vraagpunten” van de Groninger Maatschappij van Landbouw.

Met het Nederlands Agronomisch-Historisch Instituut te Groningen worden goede betrekkingen onderhouden. Tot Directeur werd ons bestuurslid Dr M. J. G. van der Poel benoemd, die 1 December 1950 deze functie aanvaardde.

Een aantal boeken en andere publicaties, resp. tijdschriften werden ontvangen. Deze werden met de reeds vroeger ontvangene in bruikleen gegeven van bovengenoemd Instituut waar, ze in de bibliotheek geplaatst zijn en daar steeds door onze leden geraadpleegd kunnen worden.

De afgelopen jaren overziende kan men wel zeggen, dat door de kring met vrucht gewerkt is, zodat er alle reden is de volgende jaren op dezelfde voet voort te gaan. Een besluit van de laatste ledenvergadering om een aantal nieuwe leden te benoemen en in de toekomst ook studenten onder bepaalde voorwaarden als lid op te nemen, zal ook daartoe het zijne bijdragen.

De Secretaris:
Ir J. A. van der Loeff.

Groningen, April 1951